

man se, at en Bescatning til Amtrepartitionsfonden af 12 Kr. pr. Td. Hartkorn, er en overordentlig billig Bescatning. Der er flere Amter, i hvilke den gaar langt høiere, til 16, 18, 20 Kr. pr. Td. Hartkorn. Jeg skal ikke nævne et Amt, paa Grund af dets sæveagne Bescaffenhed, nemlig Kjøbenhavns Amt, hvor den er endnu høiere. Hvorledes stiller det sig i Sognekommunerne? Der bevæger Hartkornbescatningen sig akkurat indenfor de samme Grændser. Der er Sognekommuner, hvor man er kommen op paa over 30 Kr. pr. Td. Hartkorn, og naar man lægger Mærke til, at i Almindelighed blive Sognekommunernes Skatter lignede med 2 Trediedele paa Hartkornet og 1 Trediedel paa Formue og Leilighed, og at i mangfoldige Kommuner Formue- og Leilighedsbescatningen falder akkurat sammen med Hartkornbescatningen paa Grund af Beboernes i saa Henseende ensartede Formuesvilkår, kommer man til at lægge 50 pCt. til de 20—30 Kr., der direkte ydes. Men lægger man da Hartkornsskatten til Staten hertil, vil man se, hvilke betydelige Byrder der hviler paa Jordbruget. Nu veed jeg nok, at man siger, at Agerbruget er gaaet betydelig frem her i Landet, Briserne have i det Hele taget været ret gode, enkelte Aar endog meget gode for Landmandens Produkter. Men naar det er en almindelig Tro, at Landmanden, at Bonden er rig, tager man feil. Efter min Overbevisning — og der er flere forskellige Grunde dertil — sidde de fleste Eiendomsbesiddere under ugunstigere Vilkaar, med større Gjæld, end de gjorde for 30 Aar siden, og man vil da efter min Overbevisning ikke kunne paaregne nogen betydelig Indtægt for Hartkornet. Jeg har her ikke nævnt Forholdene i Stæderne, dem kender jeg ikke saa nøie til, men naar man ser hen til, hvorledes den kommunale Skatteprocent i Stæderne stadig stiger, og det endogsaa mange Steder i en høist foruroligende Grad, tror jeg, at der er det samme Tryk tilstede der som paa Landet. Efter min Opfattelse forekommer det mig, at det maa fremgaa af Alt, hvad jeg her har tilladt mig at udtale, at der er fuld Anledning til, naar større Fordringer skulle stilles til Skatteyderne, at tage under Overveielse, hvorhen man da kan rette disse Fordringer, at undersøge, om ikke Jordbruget i Landet ogsaa kan trænge til de Lettelser, som blive fordrede for andre Næringsveie her i Landet, og at man tager Hensyn til, at Reformen, der efter min Overbevisning maa komme, f. Ex. en Reform af vort Almuestolevæsen, ikke kan gennemføres paa nogen tilfredsstillende Maade for Landet, naar Kommunerne alene skulde bære Byrden. Her i Landet bære vi, dels

Amtskommunen, dels Sognekommunen, hele Byrden ved Stolevæsenet. Vi have beholdt de gamle Degnejorde, de gamle Degneindtægter, men Alt, hvad der iverigt skal tilveiebringes, bæres af Amtskommunen og Sognekommunen. Vi kjende ikke til nogen direkte Understøttelse, saaledes som den ydes i rigt Maal i andre Lande. Jeg skal henvise i den Henseende til en Artikel, der for nogen Tid siden stod i „Dagbladet“ om, hvad i England gjøres og er gjort for Almuestolevæsenet, og jeg skal henvise til Forholdene i Sverrig, hvor Understøttelserne fra Statens Side er det Halve af, hvad Kommunerne udreder til sit Stolevæsen. Under disse Forhold forekommer det mig, at man ikke skal lade en saa gunstig Leilighed til at forøge Statskassens Indtægter som den, der for Dieblirket foreligger, gaa tabt. Man kan foretage en Loldreform, men den skal foretages med en høj Grad af Barfomhed og Forsigtighed, og man kan staae Statskassen en betydelig forøget Indtægt ved en Bescatning, som ikke rammer noget Erhverv og ikke rammer noget Individ paa en byrdefuld Maade, nemlig ved en Bescatning af Brændevinen. Naar vi nu faae gennemført en Loldreform og faae fastsat Brændevinsafgiften, saaledes som den er foreslaaet af den høitærede Finansminister, tror jeg, at den er fastslaet for mange, mange Aar, og det vil blive overordentlig vanskeligt nogensinde at faae den forhøjet. Derfor synes det mig, at man ikke skal lade dette Dieblik gaa bort uden at tage disse Spørgsmaal under den allernæste Overveielse og Prøvelse.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger. Jeg skal ikke komme ind paa Detaillerne i Lovforslaget. Jeg ventter, at de ville blive tagne for af andre Medlemmer her i Thinget, som ere i Besiddelse af større Dygtighed og Indsigt paa dette Omraade end jeg.

Harald Hansen: Det kan ikke negtes, og jeg tror ogsaa, det bliver almindelig anerkjendt, at det Lovforslag om en Forandring i Loldloven, som nu er forelagt af den høitærede Finansminister, i mange Retninger betegner et stort Fremmskridt i Sammenligning med den bestaaende Loldlov, og jeg for mit Vedkommende skulde være overordentlig tilfreds, hvis det kunde lykkes at føre Lovforslaget igjennem til at blive Lov selv i den Form, hvori det nu foreligger, uagtet jeg paa mange Punkter kunde ønske, at den høitærede Finansminister var gaaet langt videre, end han er gaaet. Jeg er saa heldig at være aldeles enig med den høitærede Finansminister og den